

الطهارة والصلاة - بشتو

پاکوالے اودمانحہ احکام

جمعية الدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بالزلفي

238

هاتف: ٤٢٣٤٤٦٦ ٠١٦. فاكس: ٤٢٣٤٤٧٧ ٠١٦

جمعية الدعوة بالزلفي

پاکوالے اودمانحہ احکام

الطهارة والصلاة - بشتو

جمعیة الدعوة والارشاد ونوعية الجالیات فی الزنفی

Tel: 966 164234466 - Fax: 966 164234477

الطهارة والصلاة

أعدّه وترجمه إلى اللغة البشتو

جمعية الدعوة والإرشاد و توعية الجاليات بالزلفي

الطبعة الثانية: ١٤٤٣/٨ هـ

ح) المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بالزلفي

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بالزلفي

الطهارة والصلاة- الزلفي، ١٤٣٩ هـ

ردمك: ٧-١٠-٨٢٤٣-٦٠٣-٩٧٨

(النص باللغة البشتو)

١- الطهارة (فقه إسلامي) ٢- الصلاة أ- العنوان

١٤٣٩/٦٣٥٦

ديوي ٥٢٥,٢

رقم الايداع: ١٤٣٩/٦٣٥٦

ردمك: ٧-١٠-٨٢٤٣-٦٠٣-٩٧٨

أحكام الطهارة والصلاة

د طهارت مسائل

پاکوالے او پليتي

نجاست (پليتي، گندگی): هر هغه خيز ته وائي، چي دهغي نه ځان بچ ساتل او چي په کوم ځائي ولکي دهغي وينځل په مسلمان باندی لازم وی .

پليتي، که کپري او که بدن ته ورسيري د هغي وينځل واجب وی، ترڅو پوري چي ظاهري اثر ئي ختم شوی نوی، او په نظر نه راځي، که چرته په زائله کيدلو کنبې مشقت وی، لکه د حيض وينه، که د وينځلو نه پس ئي هم اثر باقي وی، څه حرج پکنبې نشته، که پليتي ظاهراً په نظر نه راځي بيا يو ځل وينځل هم کافي کيري.

که چرته زمکه گنده شی، دهغي پاکوالی په اوبو اړولو سره، او يا د زمکي اوجيدلو سره راځي، پدي شرط چي گندگی مائع (بهيدونکی) شکل کنبې وی، (لکه بول) او که جوته (وجود) لري نو بيا د هغي زائله کول لازمی دی.

پاکوالی حاصلولو او گندگی لري کولو دپاره اوبه استعماليري، اوبه که د باران وی او که د درياب وغيره وي ددی مقصد دپاره

استعمالییری ، اوھغه اُوبہ ہم استعمالول جائز دی چی پاک خیز ورسره گدوڊ شوی وی ، خو چی اُوبہ په خپل شکل باقی وی ، که چرته دپاک خیز د گدون سره د اوبو خپل شکل باقی پاتی شوی نوی ، د هغی استعمال دپاکوالی دپاره جائزندی ، اوکه داُوبو سره گنده خیز گد شي ، پداسی شان سره چه د اُوبو خوند ، رنگ او بوئی بدل کړی ، ددی استعمال د پاکوالی دپاره جائز ندي ، او که خوند ، رنگ او بوئی په خپل حال باقی وی ، د هغی استعمال جائزدي ، او دارنگه جوتہ اُوبہ ہم استعمالولي شی ، سیواء دسپی او د خنزیر د جوتی نه حُکه هغه ناپاکه (نجسه) ده.

د گندگی قسمونه:

گندگی په یو خو قسمه ده :

(۱) وارہ بول او لوئی بول .

(ب) ودی: داسپینی تینگی اُوبہ دی ، چی د وارہ بولو نه مخکنی یا روستو د انسان دعورت نه خارجیری.

(ج) مذی : دا بهیدونکی سلیخ ناکي اُوبہ دی، چی د خپلی بنھی سره د لوبوپه وخت او یا د شهوت دراپورته کیدوپه وخت کنہی د انسان دعورت نه خارجیری.

(د) منی : هغه ماده ده چی په شهوت سره د بدن نه په توپ وهلو سره خارجیری چی نجسه نده ، البته که تازه وی وینځلی به شی، اوکه وچه وی نو گرول ئی مستحب دی.

(ذ) هغه څاروی چی دهغوی غوښه خورل شرعا جائز وی ، د هغوی امتیازی او غوشیان نجس ندی په نسبت سره هغه څاروو ته چی د هغوی غوښه خورل شرعا جائز نوی ، دهغوی امتیازی او غوشیان نجس دی ، که د بدن یا جامی سره ولگی ددی وینځل او زائله کول ضروری دی .

(و) وینه د حیض (ماهواری بیماری) وی او که دنفاس (دبچی دپیدائش نه پس وینه) وي .

او مزی چی په کپړه ولگی د هغی دپاره د اوبو چرکاؤ هم کافی دی.

دگندگی (نجاست) بعض حکمونه :

(۱) کله چی انسان سره څه ولگی او پدی نه پوهیری چی دا پاک دی او که پلیت د هغی په باره کښی تپوس کول لازم ندی ، او نه ورباندی وینځل شته دی ، ځکه چه اصل په څیزونو کښی پاکوالی دی.

(۲) کله چي انسان دمونخ نه فارغ شي ، او خپل بدن يا کپرو باندی خه گندگی ووینی چي مخکښې ورته علم نه وو او یا علم ورته وو لیکن هیرشوی وی تری ، نو غوره قول دا دی چي مونخ ئی صحیح دی ، د یو انسان بدن یا کپره کښې چي د گندگی ځایي ورک شي نو هغه باندی لتول لازم دی ، او کوم ځایي باندی ئی چي غالب گمان وی هغه ځایي به وینځی ، ځکه چي گندگی معلومه جُته لري ، د هغي دپاره رنگ ، خوند او بوئی وی ، او کله چي د انسان غالب گمان په یو ځایي هم رانشي نو ټولي کپری به وینځی.

د قضاء حاجت آداب :

(۱) بیت الخلاء ته د ورتللو په وخت کښې گسه (چپه) خپه مخکښې کول او دا دعاء وئیل سنت دی :

(بِسْمِ اللّٰهِ ، اللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَعُوْذُ بِكَ مِنَ الْخُبْثِ وَالْخَبَائِثِ)

ترجمه : شروع کوم په نوم د الله تعالی ، اے الله! پناهی غواړم په تا باندی د نارینه او زنانه شیطانانونه.

او د بیت الخلاء نه د راوتلو په وخت کښې به نبی خپه مخکښې کړې او دادعاء به وائی (غُفرانك) ترجمه: بخنه غواړم ستانه (اے الله!)

(۲) د ځان سره به هغه خیز بیت الخلاء ته نه داخلوی چی د الله تعالی ذکر پکښې لیکلی شوی وی ، مگر که د ضائع کیدلو یا د ورک کیدلو پوره وی بیا جائز دی چی د زان سره ئی داخل کښی د عذر د وجی نه.

(۳) د قضائی حاجت په وخت کښې قبلئ ته مخ کول او یا شا کول په صحراء کښې جائز ندی په آبادئ کښې صرف شاه گرځول جائز دی .

(۴) د ټولو خلقو نه عورت پټول واجب دی ، پدی کښې سستی نه ده پکار ، د نارینه عورت د نامه نه تر پندو پوری دی ، او د زنانه ټول بدن عورت دی .

(۵) د وړو بولو او یا د غټو بولو نه ځان ساتل ضروری دی ، چی بدن او کپړی ته ونه رسیږی .

(۶) د قضائی حاجت نه پس خپل ځان په اوبو یا کاغذ یا کانپرو وغیره باندی پاکول لازم دی، چی د گندگئ څه اثرباقی پاتی نشی، او په چپ لاس باندی صفائی کول پکار دی.

اودس

بغیر داودس او پاکوالی نہ مونخ نہ قبلیری د ابو هریره رضی اللہ عنہ نہ روایت دی ، جی رسول اللہ ﷺ فرمائی دی :
(لَا يَقْبَلُ اللَّهُ صَلَاةَ أَحَدِكُمْ إِذَا أَحْدَثَ حَتَّى يَتَوَضَّأَ). متفق علیہ.

ترجمہ : اللہ پاک مونخ نہ قبلوی د یو تن ستاسو کلہ چی بی اودسہ شی، تردی پوری چی اودس وکری ، اودس کولو کنبی د اندامونو دترتیب او پرلہ پسی والی خیال ساتل ضروری دی ، د اودس ډیر زیات فضائل دی ، باید چی یو مسلمان د هغی نہ خبر وی ، لکہ پہ حدیث د عثمان رضی اللہ عنہ کنبی راغلی :

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : « مَنْ تَوَضَّأَ فَأَحْسَنَ الْوُضُوءَ خَرَجَتْ خَطَايَاهُ مِنْ جَسَدِهِ حَتَّى تَخْرُجَ مِنْ تَحْتِ أَظْفَارِهِ » (رواه مسلم : ٢٤٥).

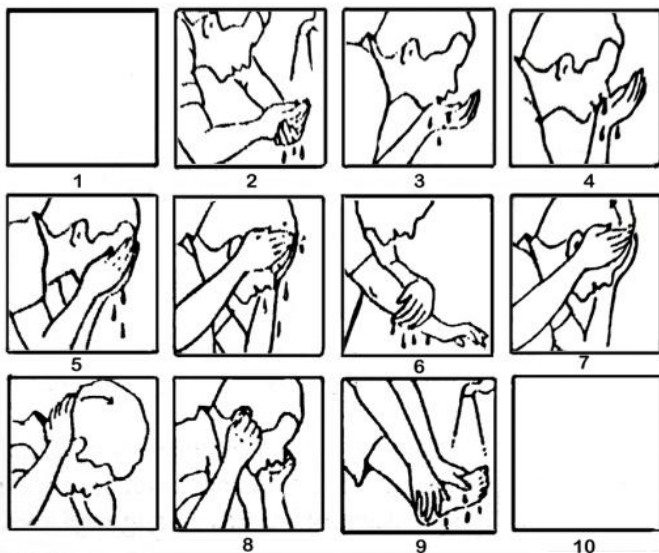
ترجمہ : رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی : چاچی اودس وکرو خائستہ اودس ، نو دده د بدن نہ گناہونہ معاف شی ، تردی پوری چی د نوکانو د لاندي گناہونہ ہم معاف شی)

او دارنگہ د عثمان رضی اللہ عنہ نہ دا ہم روایت دی :
قال رسول الله ﷺ : «مَنْ أَتَمَّ الْوُضُوءَ كَمَا أَمَرَهُ اللَّهُ تَعَالَى فَالْصَّلَاةُ الْمَكْتُوبَاتُ كَفَّارَاتٌ لِمَا بَيْنَهُنَّ» رواه مسلم .

(چاچی د اللہ تعالیٰ د حکم مطابق پوره اودس وکپرو نو فرض
مونخونه د دوي ترمينخ کپری شوي گناھونه ختموی)

د اودس طريقه:

- (۱) په زړه کبني به د اودس نيت کوی ، بغير د تلفظ نه حُکمه چی
نيت د زړه قصد او ارادی ته وائی ، بيا به بسم الله ووائی .
(۲) بيا به لاسونه تر مړوندونو پوری دری کرته ووينخی .

(۳) بیا به خوله کنبی دری کرتہ اوبه واچوی ، او حرکت به ورکری او پوزه کنبی به دری کرتہ اوبه واچوی ، او پوزه به سونپ کری .

(۴) بیا به لاسونه دری کرتہ ووینجی دگوتو دسرونونه ترخننگلو پوری ، اول بنی لاس او بیا گس لاس .

(۵) بیا به دتول سر مسح وکری ، پدی شان چی په لمدو لاسونو سره به د اول دتندی د ویختونه شروع کری ، د آخر د سر پوری ، او بیا به لاس راوایس کری هغه خائی ته د کوم خائی نه ئی چی شروع کری ده .

(۶) بیا به یو خل دغورونو مسح وکری پدی شان چی په مسواکئ گوته به د غور دننه حصه او په کتبه گوته به دغور بهرنی حصه مسح کری .

(۷) بیا به خپی دری کرتہ ووینجی ، دگوتو دسرونونه تر پرکو پوری ، اول بنی خپه او بیا خپه خپه .

(۸) او بیا به دادعاء ووائی:

أشهد ان لا اله الا الله ، وأشهد أن محمدا عبده ورسوله .

ترجمه : زه گواهی کوم چي نشته حقدار د بندگی سیوا د یک یو الله نه او گواهی کوم چه محمد ﷺ د الله تعالی بنده او رسول دی .
 عن عمر بن الخطاب رضی الله عنه قال قال رسول الله ﷺ : « مَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ يَتَوَضَّأُ فَيَبْلُغُ - أَوْ فَيَسْبِغُ - الْوُضُوءَ ثُمَّ يَقُولُ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ إِلَّا فُتِحَتْ لَهُ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ الثَّمَانِيَةِ يَدْخُلُ مِنْ أَيِّهَا شَاءَ » رواه مسلم ۲۳۴ .

ترجمه : عمر حوی د خطاب رضی الله عنه فرمائی : چي رسول الله ﷺ فرمائی دی : « نشته یو تن چه پوره اودس وکری او بیا دا ووائی : زه گواهی کوم چي نشته دی ، حقدار د بندگی سیوا د یو الله تعالی نه او محمد صلی الله علیه وسلم د الله بنده او رسول دی ، مگر دهغه دپاره دجنت آته وارہ دروازی پرانستلی کیري ، وداخل دي شی په کومه دروازه ئي چه خوبه شی .

موزو باندي مسح

دا داسلام آسانتیا او دالله تعالی د مهربانی حصه ده ، چي په موزو باندي مسح کول ئي جائز کړيدي ، او عملاً د نبی کریم ﷺ نه ثابته ده ، د عمرو بن أمية رضی الله عنه نه روایت دی ، هغه فرمائی :

«رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَمْسَحُ عَلَى عِمَامَتِهِ وَخُفَّيْهِ» رواه البخارى : ٢٠٥.

ترجمه : ما وليدلو نبى كريم ﷺ چى په پتکي او موزو باندى ئى مسح کوله ، بل روايت کنبي مغیره بن شعبه رضی الله عنه فرمائی:

«قَالَ بَيْنَا أَنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ لَيْلَةٍ إِذْ نَزَلَ فَقَضَى حَاجَتَهُ ثُمَّ جَاءَ فَصَبَبْتُ عَلَيْهِ مِنْ إِدَاوَةٍ كَأَنَّ مَعِيَ فَتَوَضَّأَ وَمَسَحَ عَلَى خُفَّيْهِ» (متفق عليه).

ترجمه : يو شپه زه درسول الله ﷺ سره ووم چه هغه کوز شو نو قضائى حاجت ئى وکړو بيا راغى نو زما سره يو لوبنى وو هغى کنبي اوبه وى ، ما هغه ته اوبه واچولي نو د هغى نه ئى اودس وکړو ، او په موزو باندى ئى مسح وکړه .

موزو باندى دمسح دپاره څه شرطونه دى :

* داودس په حالت کنبي به موزى اچولى شوى وى .

* د مسح طريقه داده چه لوند لاس به د خپو دپاسه رابنکلى شى ، د گوتو سرونونه به ئى بره پوندئ ته راکاري ، د خپو لاندى حصه به نه مسح کوى .

* په حالت دا قامت کښې د مسح موده يوه ورځ او يوه شپه ده
 * او د مسافر دپاره د مسح موده درې ورځې او درې شپې ده ، چي
 د مسحي موده ختم شي نو مسحه هم ختمه شي ، دغه رنگه د
 موزو په ويستلو سره هم مسح ختمه شي ، او د غسل د واجب
 کيدو سره هم مسح باطله شي ، ځکه چي د غسل دپاره موزي
 ويستل لازم دي .

اودس ماتونکي څيزونه :

- (۱) د انسان د مخکښې او روستو دواړو لارونه چي څه خارج شي ،
 مثلاً هواء ، لوتی يا واره بول ، نطفه ، مذي ، ودي او وينه وغيره .
- (۲) خوب
- (۳) د اوبن د غوښي په خوراک سره ، لکه چي په صحيح حديث
 کښې راغلي دي .
- (۴) بي هوشي راشي ، يا عقل زائله شي .

غسل :

په خپل ټول بدن باندې د طهارت په نيت اوبو اچولو ته غسل
 وائي ، په غسل کښې ټول بدن وينځل او خوله او پوزه کښې اوبه

اچول ضروری دی ، (د غسل طریقہ : اول به خپله شرمگاہ وینځی او د بدن په کومه حصه چي گندگي لگيدلی وی ، هغه به وینځی بیا به دواړه لاسونه په زمکه یا بل شي باندی مسحه کړی، بیا به اودس وکړی پشان د اودس د مانخه البته خپي که اوس وینځي او که روستوئی وینځي دواړه صحیح دي ، بیا به دري لپي په خپل سر واچوی ، او گوټي به په ويختو کنبې وړدخلي کړی چي ټول سر پوره طريقي سره لوند شی بیا به د بدن په نسی او گس طرف باندي اوبه راواچوی او ټول بدن به ووينځی او آخر کنبې د خپل ځائي نه يو طرفته شی ، او خپي به ووينځي. (صحیح بخاری ۲۶۰، ۲۵۶)

د پنځو څیزونو دوجه نه غسل واجبيږی:

اول : نارینه وی او که زنانه ، په ويځه وی او که په حالت د خوب کنبې چي د بدن نه نطفه په خوند او ټوپ وهلو سره خارجه شی ، په داسی حالت کنبې غسل واجب شی ، البته که نطفه بغير د شهوت نه خارج شی ، لکه د بيمارئي د وجی نه یا دسختی یخنئ د وجی نه نو غسل نه واجبيږی ، دغه رنگه که خوب کنبې د بنده احتلام وشي ، خوب ورته یاد وی لیکن د نطفی څه اثر نه وی ،

بیا هم غسل واجب ندى ، او که کپرو باندی د نطفی اثرات وی نو که خوب ورته یاد هم نوی بیا هم غسل واجب دی .

دویم : دنارینه او زنانه شرمگاه د یوبل سره یو ځائی شی ، یعنی د نارینه د شرمگاه اوله حصه د زنانه په شرمگاه کښې پناه شی ، که نطفه خارجه هم نشی نو بیا هم غسل واجب شو .

دریم : د حیض یا دنفاس موده چی ختمه شی غسل واجب دي.

څلورم: مرگ ، ځکه چه مری لره غسل ورکول واجب دی .

پنځم: کله چی کافر مسلمان شی نو غسل ورباندي واجب وی.

حالت دجنابت (غټی نا پاکئ) کښې کوم کارونه کول حرام دی

(۱) مونځ کول

(۲) طواف کول

(۳) قرآن کریم مسح کول بغیر دپردی نه ، دارنگه د قرآن کریم لوستل که په اوجت آواز باندی وی او که په ښکته آواز باندی ، د مصحف نه وی او که د حفظ نه ، د جنب انسان دپاره جائزندی.

(۴) مسجد کښې دپیر وخت دپاره پاتی کیدل په حالت د جنابت کښې جائز ندى ، مگر صرف په مسجد ورتیریدل جائزدی ، او خامخا پکښې که پاتی کیرى ، نو اودس دي وکړی پدي سره به دغه ناپاکئ کښې څه کمی راشی.

تیمم:

تیمم په حالت د سفر او حالت د اقامت دواړو کښې جائز دی ، داد اودس او غسل بدل دی ، خو پدی شرط چی د لاندینو اسبابو نه یو سبب موجود شی :

(۱) کله چی اوبه بالکل نوی یا وی خو د ضرورت نه کمی وی ، لیکن اول به د اوبو تلاش کوی د خپل وس مناسب ، د نشتوالی په صورت کښې به تیمم وهی ، او که چرته اوبه نزدی وی لکن د هغی په طلب کی یا د هغی په استعمال کی د خپل مال یا ځان د ضائع کیدو خطر ه وی بیا هم تیمم وهلی شی ،

(۲) کله چی داودس په بعضو اندامونو کښې زخم وی ، هغه به اوبو باندی وینځلی شی که چرته وینځلو کښې تکلیف وی بیا به لاس لوند کړی ، او مسحه به پری وکړی ، او که چرته مسحه کښې هم ضرر وی ، بیا به نور اندامونه ووینځی ، او ددغه زخمی اندام دپاره به تیمم ووهی.

(۳) موسم یا اوبه دومره حده پوری یخی وی ، چی داندامونو د شل (فالج) کیدو یا دبل څه ضرر خطر ه وی بیا هم تیمم کول جائز دی.

(۴) که چرته اوبه موجودی وی ، لیکن صرف د څښکلو دپاره کافی کپری بیا به هم تیمم کولی شی.

د تیمم طریقه:

زره کنبې به نیت بغیر د تلفظ د ژبی نه وکړی ، بیا به په دواړو لاسونو زمکی لره یو گوزار ورکړی او په مخ به ئی یو ځل راکاږی اوبیا به په گس لاس د بنی لاس د مړوند ظاهر طرف مسحه کړی او په بنی لاس به د گس لاس د مړوند ظاهر طرف مسحه کړی ، په کومو څیزونو چی اودس ماتیرې په هغی تیمم هم ماتیرې ، او ددی نه علاوه که چرته اوبه د مونخ کولونه مخکنبې پیداء شوی یا د اوبو په استعمال باندی قادر شو ، که د مونخ په دوران کنبې هم داسی حالت جوړ شو بیا هم تیمم مات شو ، او که چرته د مونخ نه فارغ شوی وی او اوبه پیداء شوی بیا ورباندی اعاده د مونخ نشته دی.

حیض اونفاس:

حیض: دا هغه وینه ده چی د زنانه د رحم نه په حالت د روغوالی کنبې خارجیری ، د بچی د پیدائش د وچی نه او نه د مرض د وچی په یو څو معلومو ورځو کنبې چی تور رنگ او بد بوئی والا وی .
نفاس: دا هغه وینه ده چی د زنانه د رحم نه د بچی د پیدائش نه روستو خارجیری ، په حالت د حیض او نفاس کنبې زنانه دپاره

مونخ کول او روژہ نیول جائز نہ دی ، عائشہ رضی اللہ عنہا فرمائی :

« قال رسول الله صلى الله عليه وسلم : فَإِذَا أَقْبَلْتُ حَيْضَتِكَ فَدَعِي الصَّلَاةَ ، وَإِذَا أَدْبَرْتُ فَأَغْسِلِي عَنكَ الدَّمَ ثُمَّ صَلِّي » متفق عليه ۳۳۱.۳۳۳

ترجمہ : رسول اللہ ﷺ فرمائیے دی : کله چی حیض راشی ، مونخ مه کوه ، او کله چه ختم شی نو وینه د حآن نه ووینجھہ (غسل وکره) او مونخ شروع کره ، د مونخونو قضا ورباندي نشته ، او د فرضی روژی خومره چه په حالت دحیض یا نفاس کنبی خورلی وی دهغی قضاء به پوره کوی ، د حائضی زنانه دپاره د بیت اللہ طواف کول جائز ندی ، او دخاوند دپاره د خپلی حائضی بنحی سره نزدیکت حرام دی ، او د جماع نه غیر تری هر قسمه فائده اغستلی شی لکه خکلول وغیره ، او دحائضی دپاره د قرآن کریم مسحه کول هم جائز ندی ، د حائضی زنانه وینه چی کله هم بنده شی ، غسل به کوی ، غسل کول ورباندي واجب دی ، او هغه کارونه چی مخکبني ورله حرام وونو دغسل نه پس ورله جائز شی د مونخ وخت داخل شو او یوی زنانه مونخ ندی آداء کړی ، او مرض ورباندي راغلي ، دپاکوالی نه پس به دغه مونخ قضاء کوی ، که چرته د مونخ دوخت د ختمیدو نه مخکبني زنانه پاکه شوه

دغه مونخ ورباندى هم فرض دى ، اگرکه د يورکعت وخت ولى نوى ميلاؤ شوى ، او غوره داده چى کوم مونخونه شرعاً جمع کول (جمع بين الصلاتين) جائز وى ، هغه دي ورسره هم وکړى لکه د نمر ډوويدونه مخکېنې پاکه شوله ، د مازيگرمونخ ورباندي فرض دي ، نو د ماسپڅين مونخ قضاء دى ورسره هم وکړى ، دويم مثال د نيمى شپى نه مخکېنې پاکه شى ، نو د ماسخوتن مونخ ورباندى فرض دى نو د ماينام مونخ دى ورسره هم وکړى ، دا غوره عمل دى.

د مانئہ احکام:

مونخ د اسلام دارکانو نه دويم رکن دي ، هر بالغ عاقل مسلمان ، باندى فرض دى ، د بلوغ اندازه يا پنځلس کاله عمر دى ، يا دنامه نه لاندې ويخته راختل دي ، اويا په خوب کبې احتلام کيدل يعنى دنطفى وتل دي ، او د زنانه دپاره د حيض راتلل دي ، پدي علامو کبې چى يوه علامه موجوده شى ، دغه انسان بالغ حسابيږى ، او په احکامو باندى مکلف (پابند) دى ، د مونخ د فرضيت نه انکار کونکى په اجماع د امت سره کافر دى ، او د سستى او ناراستى دوجى نه مونخ پريښودنکى په اجماع د

صحابہ کرامو سره کافر دی ، د قیامت په ورخ به د ټولو نه اول حساب کتاب د مانخه په باره کښې کیرې ، الله پاک فرمائی :

«إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّوْقُوتًا» [النساء ۱۰۳]

ترجمه : یقیناً مؤمنانو باندی مونخ په مقرر وخت کښې فرض شوی دی ، د عبدالله بن عمر رضی الله عنه نه روایت دی ، یقیناً نبی کریم ﷺ فرمائی دی :

«بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ وَإِقَامِ الصَّلَاةِ ، وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ وَالْحَجِّ ، وَصَوْمِ رَمَضَانَ» متفق علیه ۸۱۶ .

ترجمه : د اسلام پنخه بناء گانی دی :

(۱) د لا اله الا الله گواهی کول. (۲) د مونخ پابندی کول (۳) زکوٰة ورکول (۴) حج اداء کول (۵) د رمضان روژی نیول.

جابر بن عبدالله رضی الله عنه فرمائی : چی ما د رسول الله ﷺ نه اوریدی دی :

«يَقُولُ: إِنَّ بَيْنَ الرَّجُلِ وَبَيْنَ الشُّرْكِ وَالْكَفْرِ تَرْكُ الصَّلَاةِ» [رواه مسلم :

۲۵۶]

ترجمه : بے شکه د بنده اود شرک او کفر تر مینخ فرق د مانخه پرینسودل دی.

د مانجھ پابندی او دهغی فضائل:

ابوهریره رضی اللہ عنہ فرمائی: چي رسول اللہ ﷺ فرمائی دی: «مَنْ تَطَهَّرَ فِي بَيْتِهِ ثُمَّ مَشَى إِلَى بَيْتٍ مِنْ بُيُوتِ اللَّهِ لِيَقْضِيَ فَرِيضَةً مِنْ فَرَائِضِ اللَّهِ كَانَتْ خَطْوَتَاهُ إِحْدَاهُمَا تَحُطُّ خَطِيئَةً وَالْأُخْرَى تَرْفَعُ دَرَجَةً» رواه مسلم 666.

ترجمہ: چاچی خپل کور کنبی صحیح طریقی سره اودس وکرو، بیا یو کور د کورونو د اللہ تعالیٰ (جومات) ته روان شو، د یو فرض مونخ د آداء کولو دپاره په یو قدم بانندی به ئی گناه معاف کیږی، او په بل قدم بانندی درجه اوچته کیږی.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ «أَلَا أَدُلُّكُمْ عَلَى مَا يَمْحُو اللَّهُ بِهِ الْخَطَايَا وَيَرْفَعُ بِهِ الدَّرَجَاتِ» قَالُوا بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ. قَالَ «إِسْبَاغُ الْوُضُوءِ عَلَى الْمَكَارِهِ وَكَثْرَةُ الْخُطَا إِلَى الْمَسَاجِدِ وَأَنْتِظَارُ الصَّلَاةِ بَعْدَ الصَّلَاةِ فَذَلِكُمْ الرِّبَاطُ» مسلم ۴۵۱.

ترجمہ: د ابوهریره رضی اللہ عنہ نه نقل دی، چي رسول اللہ ﷺ فرمائی دی: زه تاسوته داسی کار اونه بنايم چي د دهغی دوجی نه اللہ پاک گناهونه ختموی، او درجات اوچتوی؟ صحابه کرامو رضوان اللہ علیهم أجمعین عرض وکړو: اے د اللہ رسوله! ضرور اوفرمایا: صحیح اودس کول سره د تکلیفونو نه، او ډیر قدمونه

جوماتونو ته اغستل ، او د یو مانخه نه پس د بل مانخه پوری انتظار کول ، دا مقام د (رباط) د الله په لار کښې څوکیداری ده ، (د جهاد دپاره هر وخت په اسلامی سرحداتو باندی تیار وسیدلو ته رباط وائی) ، دغه رنگه رسول الله ﷺ په بله موقع فرمائی دی:

«مَنْ غَدَا إِلَى الْمَسْجِدِ وَرَاحَ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُ نُزْلَهُ مِنَ الْجَنَّةِ كُلَّمَا غَدَا ، أَوْ رَاحَ»

متفق علیه ترجمه: څوک چی سهر وخت کښې یا د ماښام وخت کښې جومات ته لاړشی ، الله پاک دهغه دپاره په جنت کښې میلستوب تیاروی کله چی هم سهر او ماښام ځی .

د مانخه په باره کښې بعض ضروری خبری:

(۱) سپرو باندي په جومات کښې د جمعی سره مونخ کول واجب دی ، رسول الله ﷺ فرمائی دی :

«لَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ أَمُرَّ بِالصَّلَاةِ فَتُقَامَ ثُمَّ أُخَالِفَ إِلَى مَنَازِلِ قَوْمٍ لَا يَشْهَدُونَ الصَّلَاةَ فَأُحَرِّقَ عَلَيْهِمْ» متفق علیه ۴:۲۰۰:۶۵۱.

ترجمه : یقیناً ما دا کلکه اراده کړی وه چی حکم وکړم په مانخه باندي چی جماعت ودریری بیا زه لاړ شم دهغه چاکورونو ته چی زمونږ سره مونخ ته نه حاضریری نو د هغوی کورونه وسیزم.

(۲) د مسلمان دپاره ضروری دی چی په اطمینان او وقار سره وختی جومات ته راشی.

(۳) مسنون طریقہ دادہ چی جومات ته د ورداخلیدو په وخت کښې اول ښی خپه مخکښې کړی، او دا دعاء وواځی :
 «اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ»

اے الله ! د رحمت دروازی زما دپاره کھولای کړه، او بیا گسه خپه .

(۴) مسنون طریقہ دادہ چی دوه رکعات په مسجد کښې مخکښې د کیناستلونه وکړی شی، د ابو قتاده رضی الله عنه نه روایت دی چی رسول الله ﷺ فرمائیلی دی :

«إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ الْمَسْجِدَ فَلْيَرْكَعْ رَكَعَتَيْنِ قَبْلَ أَنْ يَجْلِسَ» متفق علیه.

ترجمه : کله چی یوتن په تاسو کښې جومات ته ورننوځی د کیناستلونه مخکښې دی دوه رکعات مونځ وکړی .

(۵) د خپل عورت پتول په مانځه کښې واجب دی، د سپری عورت د نامه نه تر پندو پوری دی او د زنانه ټول بدن عورت دی، صرف په مانځه کښې به مخ نه پتوی .

(۶) قبلی ته مخ کول واجب دی، د مونځ د قبلیدلو دپاره دا اهم شرط دی مگر که څه مجبوری وی دمرض وغیره بیا عذر دی، او حالت د سفر کښې په سورلی باندي که صرف نفلی مونځ کښې د قبلی نه مخ واوړی بیا هم مونځ صحیح دی.

(۷) پہ خپل وخت باندی مونخ آداء کول پکار دی ، د وخت نہ مخکنبی مونخ نہ کیری ، اود وخت نہ روستو کول ئی حرام دی .

(۸) د مونخ دپارہ وختی تلل ، اول صف کنبی کیناستل ، اود مونخ انتظار کول تولو کارونو کنبی ډیر لوئی ثواب لری .

د ابو هريره رضی اللہ عنہ نہ روایت دی چه رسول اللہ ﷺ فرمائییل دی :

«لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي النَّدَاءِ وَالصَّفِّ الْأَوَّلِ ثُمَّ لَمْ يَجِدُوا إِلَّا أَنْ يَسْتَهْمُوا عَلَيْهِ لَأَسْتَهْمُوا وَلَوْ يَعْلَمُونَ مَا فِي التَّهَجِيرِ [أَيِ التَّبَكِيرِ] لَأَسْتَبَقُوا إِلَيْهِ.....(الحديث) متفق عليه .

ترجمہ : کہ چرتہ خلقو ته پته ولگی چه اذان کولو کنبی او اولنی صف کنبی خومره اجر او ثواب دی ، نوبل سره به ئی په هغی باندی خسپری اچولی وی ، او که دوی ته پته لگیدلی وی چی وختی جومات ته راتللو کنبی خومره اجر دی ، نو د یوبل نه به په منده باندی دیته مخکنبی شوی وی بل خائی کنبی د نبی کریم ﷺ نه نقل دی :

«لَا يَزَالُ أَحَدُكُمْ فِي صَلَاةٍ مَا دَامَتِ الصَّلَاةُ تَحْسِبُهُ.....(الحديث) متفق عليه .

ترجمه : یوتن ستاسو نه تر هغه وخت پوری په مانڄه کنبی
حسابیری ترخو چه مونځ تاسو هیسار کړی وی .

د مانڄه وختونه:

* د ماسپخین د مانڄه وخت د نمر د زوال نه (یعنی کله چی نمر د آسمان د مینځ نه مغرب طرفته مائله شی) تردی چی د هر څیز سوری د هغی مثل ته ورسیری ، د مازیگر د مونځ وخت چی د هر څیز سوری دهغی یو مثل ته ورسیری نه شروع کیږی تر د نمر پریوتو پوری .

* د ماښام د مانڄه وخت د نمر د پریوتو نه تر شفق پریوتو پوری وی ، (شفق هغه سرخی د آسمان ته وائی چی په کنارو کنبی مغرب طرفته خکاره کیږی) * د ماسخوتن د مانڄه وخت د شفق د پریوتونه تر نیمی شی پوری دی ، د سهر د مانڄه وخت د صباء د راختو نه تر نمر راختو پوری دی .

هغه ځایونه چی مونځ کول پکښی جائز ندی :

- (۱) مقبره : د نبی کریم ﷺ ددی وینا د وجی نه چه :
«الْأَرْضُ كُلُّهَا مَسْجِدٌ إِلَّا الْحَمَّامَ وَالْمَقْبَرَةَ». رواه الخمسة.

ترجمہ : پہ توله زمکہ باندی مونخ کول جائز دی مگر حمام (غسل خانہ) او مقبرہ کنبی جائز ندی ، البتہ د جنازي مونخ پہ مقبرہ کنبی جائز دي .

(۲) قبر ته مخامخ مونخ کول جائز ندی ، د ابو مرثد غنوی رضی اللہ عنہ نه روایت دي ، هغه وائی چی ما د رسول اللہ ﷺ نه اوریدلی دی :

«لَا تُصَلُّوا إِلَى الْقُبُورِ وَلَا تَجْلِسُوا عَلَيْهَا». رواه مسلم: ۲۲۹۵.

ترجمہ : د قبرونو طرفته مونخ مه کوی او مه قبرونو باندی د پاسه کینی .

(۳) د اوبنانو په غوژل (پنغاری) کنبی د مانحہ نه منع راغلی ده لکه خرنگه چی په گنده خایونو کنبی مونخ کول جائز ندی .

د مانحہ طریقه:

د مونخ شروع کولو په وخت کنبی به نیت وکړی ، نیت په هر عبادت کنبی لازمی حصه ده ، نیت د زړه عمل دي، په ژبه باندی ووئیلوته حاجت نشته .

د مانئخہ طریقہ پہ لاندی ڊول ده :

- (۱) مونخ کونکی به خپل ټول بدن قبلے ته مخامخ کری ، نه به د قبلے نه بدن اړوی او نه به خت اړوی.
- (۲) د تکبیر تحریمی دپاره به الله اکبر ووائی ، ددی سره به خپل دواړه لاسونه تر غوږونو یا تر اُوگو پوري اوچت کری .
- (۳) بیا به دښي لاس ورغوی د کس لاس په شا باندی کیردی ، اود سینی دپاسه به ئی کیردی .
- (۴) بیا به دا دعا ووائی :

«الْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيرًا طَيِّبًا مُّبَارَكًا فِيهِ» (مسلم)

ترجمه : ټول صفتونه د الله دپاره دی ډیر زیات پاکیزه او مبارک صفتونه ، او یادی دا دعاء ووائی :

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ تَبَارَكَ اسْمُكَ وَتَعَالَى جَدُّكَ وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ». رواه ابو داود والترمذی : ۷۷۵، ۴۴۲ .

ترجمه : اے الله ! پاکي ده تالره سره د حمد ستانه او برکتونو والا دی نوم ستا ، او اوچت دي مقام ستا ، او ستا نه علاوه حقدار دبندگي نشته دي ، ددي نه علاوه چه د استفتاح دپاره کومی نوری دعاگانئ نقل دی هغه هم وئیلی شی ، غوره داده چی یوه دعاء باندی

هميشوالى ونكړى شى ، ځكه د مختلفو دعاگانو سره د زړه خشوع پيداء كېرى .

(۵) بيا به تعوذ وغواړي يعنى :

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ.

(پناهى غواړم په الله سره دشيطان رتلي شوى نه)

(۶) بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ.

(شروع كوم په مدد دنوم د الله چي به حده مهروبان او هميشه رحم كونكى دى)

بيا به سورة فاتحه شروع كړي :

((۱) الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ (۲) الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ (۳) مَلِكِ يَوْمِ

الدِّينِ (۴) إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ (۵) اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ

(۶) صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ

(۷) آمين .

(۱) ټول صفتونه د اولوهيت خاص الله لره دى چي پالونكى د

مخلوقاتو دى

(۲) به حده مهروبان او هميشه رحم كونكى دى

(۳) اختيار مند ، واكدار ، دورځى د جزاء دى

(۴) خاص ته لره بندگى كوو اے الله! او خاص ستانه مدد غواړو

- (۵) کلک کپری مونر په لاره نیغه ، سیده ، باندی
- (۶) لار دهغه کسانو چی نعمت کپری دی تاپه هغوی باندی نه دی هغه کسان چه غضب کپری شوی دی په هغوی باندی او نه دی بے لاری
- (۷) اے الله! زما دا دعاء قبوله کپری
- (۷) ددی نه پس به د قرآن کریم شه حصه تلاوت کپری ، کومه چی ورته آسانه وی .
- (۸) بیا به دواړه لاسونه تر اُوگو پوری اُوچت کپری ، الله اکبر به ووائی ، رکوع ته به بنکته شی ، په رکوع کنبی به خپل دواړه لاسونو باندی پندپئی مضبوطی ونیسی ، او دا ذکر به ووائی :
- (سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ)
- (پاکي ده رب زما لره چی ډیر لوئی دی) سنت طریقه خو داده چی دری کرته ووئیلی شی لیکن زیات وئیل هم جائز دی ، او یو کرت هم جائز دی .
- (۹) بیا به سر اُوچت کپری ، او دادعاء به ووائی
- (سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ)
- (قبلوی الله شوک چی دهغه حمد وکپری)

که امام وی او که منفرد وی ، او لاسونه به تر اُورو پوری اُوجت
کپی کله چی درکوع نه پورته کیری ، دادعاء به ووائی :
(رَبَّنَا وَكَالْحَمْدُ) .

(اے زمونره ربه خاص ستا دپاره ٲول حمدونه دی)

(۹) او یا دی دا دعاء په ولاړه ووائی:

(ربنا ولك الحمد حمدا كثيرا طيبا مباركا فيه)

اے زمونره ربه ، ستا دپاره ٲول صفتونه دی بے شماره پاک صفتونه

چی برکت پکښی اچولی شوی وی

(۱۰) او یا دی دا دعاء په ولاړه ووائی :

«اللَّهُمَّ رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ مِلْءَ السَّمَوَاتِ وَمِلْءَ الْأَرْضِ وَمِلْءَ مَا بَيْنَهُمَا وَمِلْءَ مَا

شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدُ». رواه مسلم : ۷۷۱

اے الله ! زمونره ربه ، ستا دپاره هر قسمه صفتونه دی ، دومره

چی آسمان تری ډک شی ، او زمکه تری ډکه شی او هغه چی ددی

دواړوپه مینځ کښی دی او ددی نه پس هر هغه څه ډک شی چی

ته ئی وغواړی

(۱۱) بیا به اوله سجده وکړی ، الله اکبر به ووائی ، په اوواندامونو

به سجده کوی ، تندي ، پوزه ، دوه لاسونه (ورغوی) ، دوه زنگونه

او د قدمونو سرونه ، او په سجده کښی به څنگلی دارخونو نه

لری ساتی ، او د بنپو گوتی به قبلعی طرفته متوجه کوی ، او دا به
وائی

«سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى»

پاکی ده حُما رب لره چی پیر اوچت دی ،
سنت دادی چی دري حُل ئی ووائی ، مگر پیر وئیل هم جائز دی ،
او یو حُل وئیل هم جائز دی ، لیکن مستحب داده چی پیری
دعاگانئ پکنبئی وکری شی حُکه چی داد دعاگانو د قبلیدو حُائی
دی.

(۱۲) بیا به د سجدی نه سر پورته کپی ، او الله اکبر به ووائی ، او
ددوو سجدو مینح کنبئی به په گسه خپه کینی ، او نبی خپه به
ودروی ، او خپل نبی لاس به په نبی پتون او چپ لاس په گس
پتون باندي کیردی ، او د ناستی حالت کنبئی به دادعاء ووائی :
«رَبِّ اغْفِرْ لِي، رَبِّ اغْفِرْ لِي،»

اے الله ماته بخنه وکپی اے الله ماته بخنه وکپی

(۱۳) بیا به دویمه سجده وکپی د مخکنبئی پشان.

(۱۴) بیا به د سجدی نه پاسی ، الله اکبر به ووائی ، او برابر به
ودریری .

(۱۵) دویم رکعت به د اول پشان آداء کړی په قول او فعل دواړو کبښې ، مگر دعا د استفتاح او تعوذ به پکښې نه وائی ، او د دویمې سجدې نه پس به کینی لکه څنګه چې د سجدو په مینځ کبښې کیناستلو ، دښې لاس ګوتی به راغونډی کړی او غټه ګوته او مینځنۍ ګوته به سره وتړي ، او د تشهد په ګوته (مسواکه ګوته) به اشاره کوی.

د تشهد الفاظ دادی :

«التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَىٰ عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ» رواه البخاری : (۸۳۱)

(ټول عبادتونه د الله دپاره دی بدنی عبادتونه مالی عبادتونه اے نبی ﷺ ! په تادی سلام او دالله رحمت او برکت وی ، او سلام دی وی په مونږه او دالله په نیکانو بندګان باندی ، زه ګواهی کوم چې دالله نه سوا بل د عبادت لائق نشته او ګواهی کوم چې محمد ﷺ د الله تعالی بنده او رسول دی)

ددی نه علاوه نور الفاظ د تشهد هم نقل دی ، ددی نه بعد که چرته درې رکعاته کوی لکه دمانبام مونغ ، یا خلور رکعاته کوی

لکه د ماسپخین او ما زیگر او ماسخوتن ، نو الله اکبر به ووائی او لاسونه به اوجت کړی یعنی رفع الیدین به وکړی ، او د مخکنې پشان به باقی مونځ پوره کړی مگر صرف سورة الفاتحه به لولی په ولاړه باندي ، او په آخری رکعت کنې د دویمي سجدي نه بعد به په تشهد باندي کینی، تشهد او درود ابراهیمی به ولولی :

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ ، وَعَلٰى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلٰى اِبْرٰهِيْمَ ، وَعَلٰى آلِ اِبْرٰهِيْمَ اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ اَللّٰهُمَّ بَارِكْ عَلٰى مُحَمَّدٍ ، وَعَلٰى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلٰى اِبْرٰهِيْمَ، وَعَلٰى آلِ اِبْرٰهِيْمَ اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ

اے الله رحمت نازل کړي په محمد ﷺ او په کورنی د محمد ﷺ باندي څرنګه چي تا رحمت نازل کړی دی په ابراهیم علیه السلام او په کورنی د ابراهیم علیه السلام باندي ، یقینا ته ستاڼی شوی ئی او لویئ شان والا ئی

اے الله برکت نازل کړی په محمد ﷺ باندي او په کورنی د محمد ﷺ باندي څرنګه چي تا برکت نازل کړی دی ، په ابراهیم علیه السلام او په کورنی د ابراهیم علیه السلام باندي ، یقینا ته ستاڼی شوی ئی او لویئ شان والا ئی.

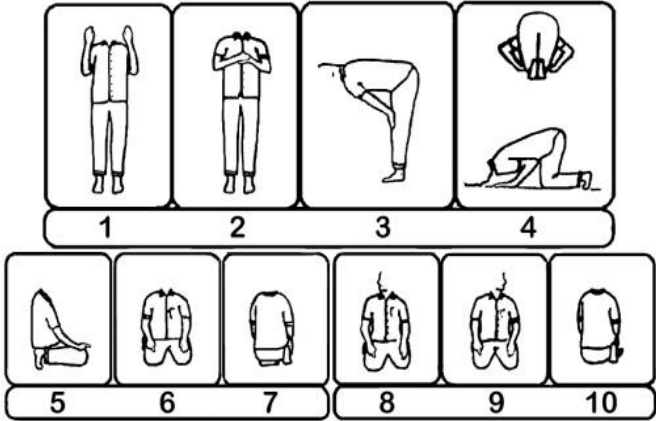
ددی نه بعد به دعاء وغواړی کومه ئی چي خوښه شی ، او مسنون دعاء داده :

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَمِنْ عَذَابِ النَّارِ وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا
وَالْمَمَاتِ وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ .

ترجمہ : اے اللہ ! زہ پناہی غوارم پہ تا باندى د قبر د عذاب نہ ، او
د عذاب د آور نہ ، او د ژوند د فتني نہ او د مرگ دفتني نہ او
پناہی غوارم د فتني د مسيح الدجال نہ ، او داسی نوری دعاگانی .

(۱۶) بيا به نبی طرفته سلام وگرخوی، السلام عليكم ورحمة الله
وبركاته به ووائی ، او بيا به گس طرفته دغه رنگه سلام وگرخوی.

(۱۷) مسنون طریقه په آخری تشهد دماسپخین ، مازیگر، ما بنام
اوماسخوتن مونخ کنبی داده چي مونخ کونکی په تورک سره
کینی ، یعنی نبی قدم ودروی او گس قدم دنبی پندی دلاندي
راوباسی ، او گس کوناتي به په زمکه ولکوی او لاسونه به
د مخکنبی پشان کیردی.

د مانجھہ نہ پس اذکار:

أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ، أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ، أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ، اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ
تَبَارَكْتَ ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ. رواه مسلم: (۵۹۱)

ترجمہ: بخنہ غوارم د اللہ نہ ، بخنہ غوارم د اللہ نہ ، بخنہ غوارم د اللہ نہ ، بخنہ غوارم د اللہ نہ ، اے اللہ ! ستا ذات سلامتیا والا دی ، او سلامتیا ستا د طرفنہ دہ ، تہ ڊیر برکتونو والا ئی اے ذوالجلال والا کرام ذاته.

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ ، وَلَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ . متفق عليه.

ترجمہ: نشتہ حقدار دبندگی سیوا د الله پاک نہ یک یو دی، شریک ورسره نشتہ، هغه دپاره بادشاهی ده، او د هغه دپاره ټولی ستائینی دی، په هر څه قدرت لرونکی دی، اے الله! نشتہ منع کونکی د هغه څه چي ته ئی ورکوی، او نشتہ دی ورکونکی د هغه څه چي ته ئی منع کوی اوفائده نشی ورکولی ستا په مقابله کبې مالدار ته مالداري دهغه.

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَلَا نَعْبُدُ إِلَّا إِيَّاهُ لَهُ النِّعْمَةُ وَلَهُ الْفَضْلُ وَلَهُ الثَّنَاءُ الْحَسَنُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ»

(رواه مسلم: ۵۹۵)

نشتہ حقدار دبندگی سیوا د الله پاک نه یک یو دی، شریک ورسره نشتہ، هغه دپاره بادشاهی ده، او د هغه دپاره ټولی ستائینی دی، په هر څه قدرت لرونکی دی، نشتہ د گناه نه اړونکی او د نیکی توفیق ورکونکی مگر صرف یو الله دی، نشتہ حقدار دبندگی سیوا د الله پاک نه، مونږ بندگی نکوو مگر صرف د دغه الله، د هغه پاره نعمتونه او فضل دی او د هغه دپاره ټولی ځائسته ستائینی دی، نشتہ حقدار دبندگی سیوا د الله پاک نه، مونږ هغه دپاره خپله بندگی خاص کونکی یو اگر که کافران ئی بد گنږی، ددی نه پس (سبحان الله) (۳۳) دری دیرش کرتی

(الحمد لله) (۳۳) دری دیرش (الله اکبر) (۳۳) دری دیرش کرتہ وائی، او د سلو (۱۰۰) پوره کولو دپاره به دادعاء وائی :
 «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ»
 اروه مسلم: ۵۹۷.

نشته حقدار دبندگی سیوا د الله پاک نه یک یو دی، شریک ورسره نشته، هغه دپاره بادشاهی ده، او د هغه دپاره تولی ستائینی دی، په هر څه قدرت لرونکی دی، او آیه الکرسی به ولولی او قل هو الله احد او قل اعوذ برب الفلق او قل اعوذ برب الناس، د هر فرض مونخ نه بعد یو یو کرت، او د سهر او ماښام مانجھ نه پس مستحب طریقه دری دری کرتہ لوستل دی.

د مسبوق د مانجھ طریقه :

(چی څه حصه دمونخ تری د امام سره شوی وی هغی ته مسبوق وائی) د کوم سپری نه چی د امام سره مونخ فوت شی که یو رکعت وی او که ډیر وی، دامام د دویم سلام گرځولو نه پس څومره مونخ چي تری شوی وی هغه به پوره کړی، او روستو چي څوک هم راځی، امام په کوم رکعت کښې رالاندی کړی د هغه ځائی نه به مونخ شماری، مگر دکوم رکعت رکوع چی د امام سره لاندی

نه کڙي هغه رکعات به نه شماری ، او که رکوع لاندي کڙي نو رکعت ئي وشو ، مونخ کونکي چي کله جومات ته داخل شي نو جمعي سره ورله داخلیدل پکاردی ، که امام هر حالت کنبې وی ، ولاړ وی ، که د رکوع حالت کنبې وی او که د سجدی حالت کنبې وی ، که هر حالت کنبې وی ، د بل رکعت په انتظار کنبې ودریدل مناسب ندی ، او په ولاړه به تکبیر تحریمه وائي مگر که مریض وي نو په ناسته هم تکبیر تحریمه کولي شي .

مونخ فاسد کونکي کارونه :

- ۱: قصداً خبري کول په مونخ کنبې اگرکه لگي وی .
- ۲: خپل ټول بدن د قبلي نه اړول .
- ۳: اودس ماتیدل په یو د هغه خیزونو چي اودس ورباندی ماتیری .
- ۴: ډیر پرله پسې بی ضرورته حرکتونه کول .
- ۵: خندا کول په مونخ کنبې اگرکه لگه وی
- ۶: قصداً په رکوع ، سجده ، قیام او قعود کنبې زیاتوالی کول .
- ۷: د امام نه قصداً مخکښي کیدل .

په مانئخہ کنبې واجبات :

۱: ټول تکبیرات بغیر د اولنی تکبیر نه ، ځکه هغه رکن دی
(تکبیره الاحرام)

۲: (سبحان ربی العظیم) کم از کم یوځل په رکوع کنبې وئیل.

۳: (سمع الله لمن حمده) د امام او مقتدی دواړو دپاره ، د رکوع نه
د سر پورته کولو په وخت کنبې .

۴: (ربنا ولك الحمد) د رکوع نه د سر پورته کولو نه پس .

۵: (سبحانه ربی الاعلی) وئیل اگر که یوځل ولی نوی .

۶: (رب اغفرلی، رب اغفرلی) وئیل د سجدو مینځ کنبې .

۷: اولنی تشهد ووئیل.

۸: او د اولنی تشهد دپاره کیناستل.

د مانئخه ارکان:

۱: القیام ، فرضی مونځ کنبې اودریدل دقدرت والو دپاره واجب

دی ، او هرچی نفل مونځ دي ، په هغې کنبې قیام واجب ندي ،

لیکن په ناسته مونځ کنبې به نیم اجر وی قیام په مقابله کنبې .

۲: اولنی تکبیر (تکبیره الاحرام) .

۳: سورة فاتحه لوستل په هر رکعت کنبې .

- ۴: هر رکعت کنبې رکوع کول.
- ۵: رکوع کنبې اعتدال کول.
- ۶: هر رکعت کنبې په اوو (۷) اندامونو باندی سجده کول .
- ۷: د سجدو مینځ کنبې کیناستل.
- ۸: ټولو افعالو کنبې اطمینان کول .
- ۹: آخری تشهد وئیل.
- ۱۰: د آخری تشهد دپاره کیناستل .
- ۱۱: په نبی کریم ﷺ باندی درود ووئیل
- ۱۲: سلام گرځول .
- ۱۳: ارکان په ترتیب سره کول .

مونځ کنبې د سهوی (هیری) احکام:

سهوه هیری ته وائی ، کله چی مونځ کونکي خطاء شی ، مونځ زیات وکړی یا کم ، یا ئی شک پیداء شی چی مونځ می زیات کړیدی او که کم ، د هغی دپاره په شریعت کنبې سجده سهوه ده کچرته په مونځ کنبې تری زیاتی شوی وی لکه رکوع، سجده وغیره ، د هغی دپاره دوه سجدی د سلام نه پس کیدلی شی ، او دغه رنگه که کموالی تری شوی وی په افعالو د مانځه کنبې بیا به هم دوه سجدی د سلام نه پس کوی ، که چرته یو رکن تری پاتی شوی وی، او بل رکعت د شروع نه مخکنبې ورته یاد شو ، نو

ددغه رکن اعاده به کوی ، او سجده سهوی به اخر کنبی هم کوی ، که چرته د بل رکعت د شروع نه پس ورته یاد شی نو دغه رکعت چی رکن پکنبی فوت شوی وو باطل شو ، او دا روستنی رکعت د هغی په خائی قائم شو ، او که د سلام نه پس ورته پریبنودی شوی رکن رایاد شو ، او ډیر وخت پکنبی نوی تیر شوی نو پوره یورکعت به وکړی او سجده سهوه به هم وکړی ، که چرته وخت پکنبی ډیر تیر شوی وی او یا ئی اودس مات شوی وی بیا به د سر نه مونخ کوی ، که چرته په مونخ کنبی یو واجب هیر شی لکه د اولنی تشهد دپاره ناسته وغیره ، نو دوه سجدی د سهوی به مخکنبی د سلام نه کوی ، او په حالت د شک کنبی چی شک په شمیر درکعاتو کنبی وی په لږ شمیر به اعتماد کوی ، خکه دا ډیریقینی وی ، او سجده سهوه به کوی ، او که چرته شک ددی نه علاوه په نور خه کنبی وی نو په غالب گمان به عمل کوی او سجده سهوه به هم کوی.

سنن رواتب:

د مسلمان سړی او بنجی دپاره مستحب دی چی په حالت د حضر کنبی د دولسو رکعاتو حفاظت وکړی ، خلور رکعاته مخکنبی د

ماسپخین نہ ، دوه رکعاته پس د ماسپخین نہ ، دوه رکعاته دمانبام نہ پس ، دوه رکعاته د ماسخوتن نہ پس ، او دوه رکعاته د سهر د مانعہ نہ مخکنبې ، د ام حبيبہ رضی اللہ عنہا نہ روایت دي ، فرمائی : ما د رسول اللہ ﷺ نہ اوریدلی دی :

«مَا مِنْ عَبْدٍ مُسْلِمٍ يُصَلِّيَ لِلَّهِ كُلَّ يَوْمٍ ثَلَاثِينَ عَشْرَةَ رُكْعَةً تَطَوُّعًا غَيْرَ فَرِيضَةٍ إِلَّا بَنَى اللَّهُ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ أَوْ إِلَّا بُنِيَ لَهُ بَيْتٌ فِي الْجَنَّةِ» رواه مسلم : (۷۲۸)

ترجمه : نشته یو بنده مسلمان چی د الله دپاره دولس رکعاته سنت وکړی د فرض نه علاوه ، مکر الله پاک به ورله په جنت کنبې کور جوړ کړی ، او یا به ورله په جنت کنبې کور جوړ کړی شی ، په سنتو او عامو نوافلو کنبې د یو مسلمان د پاره افضل او غوره داده چی کور کنبې اداء شی ، د جابر بن عبد الله رضی الله عنه نه روایت دی ، چه رسول الله ﷺ فرمائی :

« إِذَا قَضَى أَحَدُكُمْ الصَّلَاةَ فِي مَسْجِدِهِ فَلْيُجْعَلْ لِبَيْتِهِ نَصِيبًا مِنْ صَلَاتِهِ فَإِنَّ اللَّهَ جَاعِلٌ فِي بَيْتِهِ مِنْ صَلَاتِهِ خَيْرًا » رواه مسلم : (۷۷۸)

ترجمه : کله چی یو تن خپل مونخ په جومات کنبې اداء کړی ، نو څه حصه د مونخ دی کور دپاره پریردی ، ځکه چی ددی مونخ د وحی نه الله تعالی په کور کنبې خیر او برکت راوی ، او بل حدیث

د بخاری او د مسلم کنبې راغلی دی ، د زید بن ثابت رضی الله عنه نه روایت دی :

«فإنَّ خَيْرَ صَلَاةِ الْمَرْءِ فِي بَيْتِهِ إِلَّا الصَّلَاةَ الْمَكْتُوبَةَ» متفق عليه .

ترجمه : غوره مونخ د سړي هغه دی چی په کور کنبې وشي سیوا د فرض مونخ نه

د وتر مونخ:

د مسلمان دپاره د وترو کول سنت دی خو سنت مؤکده دی د وتر د کولو وخت د ماسخوتن مونخ نه پس تر د صبا راختلو پوری دی ، او غوره وخت د شپي آخره حصه ده چی څوک خپل ځان باندي د راپاسیدو اعتماد لری ، دا هغه سنت دی چی رسول الله ﷺ ورباندي په سفر او حضر کنبې همیشوالی کولو ، د ټولو نه کم وتر یو رکعت دي ، ځکه چی رسول الله ﷺ به د شپي یولس رکعاته کول په حدیث د عائشه رضی الله عنها کنبې راغلی دی:

«أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُصَلِّي بِاللَّيْلِ إِحْدَى عَشْرَةَ رَكْعَةً يُوتِرُ مِنْهَا بِوَاحِدَةٍ»-الحدیث رواه مسلم: (۷۳۶)

ترجمه : رسول الله ﷺ د شپي مونخ یولس رکعاته کولو یو رکعت به ئی پکنبې وتر کولو ، د شپي مونخ دوه دوه رکعاته دی ، په حدیث د عبد الله بن عمر رضی الله عنه کنبې راغلی دی:

«أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ صَلَاةِ اللَّيْلِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: صَلَاةُ اللَّيْلِ مَثْنَى مَثْنَى فَإِذَا خَشِيَ أَحَدُكُمْ الصُّبْحَ صَلَّى رَكْعَةً وَاحِدَةً تَوَتَّرَ لَهُ مَا قَدْ صَلَّى». رواه البخاري ومسلم.

ترجمہ : یو سړی د رسول الله ﷺ نه د شپې د مانخه په باره کنبې تپوس وکړو، رسول الله ﷺ وفرمائیل : د شپې مونخ دوه دوه رکعاته دی ، که شوک د صبا د راختلو نه ویریری نو یو رکعت دی وکړی دغه مخکنبې ټول مونخ به ورله وتر کړی .

دعاء قنوت په وترو کنبې کله کله د رکوع نه روستو وئیل پکار دی ، د حسن بن علی رضی الله عنه د حدیث د وجی نه چی رسول الله ﷺ ورته دعاء قنوت الفاظ ونبودل ، لیکن همیشوالی به پری نه کوي ، ځکه چی خومره صحابه کرامو د رسول الله ﷺ مونخ نقل کړیدی هغوی پکنبې دعاء قنوت ندي ذکرکړي مستحبه طریقه داده چه که د چانه د شپي مونخ فوت شی نو د ورځي ئی قضائی کولي شی ، که دوه رکعاته وی او که څلور وی تر دولسو رکعاتو پوری د نبی کریم ﷺ د عمل دوجی نه .

دوہ رکعاتہ دسہر سنت:

دا د هغه سنت رواتبو نه دي چي نبي کریم ﷺ ورباندي هميشوالي کړي دی ، سفر او حضر کښې ئی چرته هم ندي پري بنودي ، د عائشه رضی الله عنه نه نقل دی :

«أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - لَمْ يَكُنْ عَلَى شَيْءٍ مِنَ النَّوَافِلِ أَشَدَّ مُعَاهَدَةً مِنْهُ عَلَى رَكَعَتَيْنِ قَبْلَ الصُّبْحِ ». متفق عليه.

ترجمه : نبي کریم ﷺ په نفلي مونخ باندي دومره اهتمام پير نه کولو لکه خومره اهتمام چي به ئی د سهر په دوہ رکعاته سنتو کولو، ددی په فضيلت کښې به ئی فرمايل :

«لَهُمَا أَحَبُّ إِلَيَّ مِنَ الدُّنْيَا جَمِيعًا» (رواه مسلم: ۷۲۵)

ترجمه : خاځا دا دوہ رکعتونه ماته د تولي دنيا نه پير خوښ دی ، او سنت طريقه داده چه اول رکعت کښې (قل يا أيها الكافرون) او دويم رکعت کښې (قل هو الله احد) ولولي ، او کله کله اول رکعت

کښې

«قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْنَا---الاية» البقرة : ۱۳۶) او دويم

رکعت کښې

«قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ»-الآية آل

عمران: ۶۴)

دا دوه رکعاته مختصر کول سنت دي د نبی کریم ﷺ د عمل د وجی نه ، او د چانه چی د سهر مونخ نه مخکنیې سنت کول فوت شی نو د سهر د مانخه نه روستو کول ورله هم جائز دی ، غوره داده چی د نمر راختلو نه پس وکړی شي چی د یو نیزی په مقدار اوچت شی تر د زوال نه مخکنیې پوری.

دچاشت مونخ:

دا د اوابینو یعنی الله تعالی ته د راگرخیدونکو بندگانو مونخ دی چی سنت مؤکد دی ، په پیرو احادیثو کښې پدی باندی د عمل کولو ترغیب راغلی دی د ابو ذر رضی الله عنه نه روایت دی :

عَنِ النَّبِيِّ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - أَنَّهُ قَالَ «يُصْبِحُ عَلَيَّ كُلُّ سُلَامَى (أَي مَفْصَلٍ) مِنْ أَحَدِكُمْ صَدَقَةٌ فَكُلُّ تَسْبِيحَةٍ صَدَقَةٌ وَكُلُّ تَحْمِيدَةٍ صَدَقَةٌ وَكُلُّ تَهْلِيلَةٍ صَدَقَةٌ وَكُلُّ تَكْبِيرَةٍ صَدَقَةٌ وَأَمْرٌ بِالْمَعْرُوفِ صَدَقَةٌ وَنَهْيٌ عَنِ الْمُنْكَرِ صَدَقَةٌ وَيُجْزَى مِنْ ذَلِكَ رَكْعَتَانِ يَرُكَعُهُمَا مِنَ الضُّحَى»

ترجمه : نبی کریم ﷺ فرمائی : یو تن ستاسو کښې صبا کوی په داسی حال کښې چی په هر جوړ باندی صدقه وی ، نو سبحان الله وئیل صدقه ده ، الحمدلله وئیل صدقه ده ، لا اله الا الله وئیل صدقه ده ، او الله اکبر وئیل صدقه ده ، دنیکی حکم کول صدقه

ده، د بدئی نه منع کول صدقه ده، او ددی تولو نه دوه رکعاته مونخ
د چاشت په وخت کافی کیری .

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، قَالَ أَوْصَانِي خَلِيلِي بِنِثْلَاثٍ لَا أَدْعُهُنَّ حَتَّى
أَمُوتَ صَوْمٍ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ وَصَلَاةِ الضُّحَى وَنَوْمٍ عَلَى وَثْرٍ . متفق
عليه.

ترجمه : ابو هريره رضی الله عنه فرمائی ، چی ماته زما دوست دري
وصیتونه کړيدي چی تر مرگه پوري به ئي نه پيردم ، هره میاشت
کښې دری ورځی روژی نیول ، د چاشت مونخ کول ، او د
خوب نه مخکښې وتر کول .

افضل وخت د چاشت د مونخ کله چی ورځ را پورته شی او د نمر
گرمائش سخت شی ، د زوال د نمر سره ئی وخت ختم شی ، او
تولو کښې کم رکعاتونه دوه رکعاته دي ، او د اکثر ئی اندازه
معلومه نه ده.

هغه وختونه چه مونخ کول پکښې جائزندی :

(۱) د صبا د مونخ نه پس تر نمر راختو پوری چه د نیزی په مقدار
پوری وچت شی

(۲) د غرمی په وخت کښې چه کله نمر د آسمان مینخ ته ورسېری ، او دا اندازه به دسوری نه معلومېری.

(۳) د مازیگر د مونخ نه پس تر د نمر پریوتو پوری ، لیکن پدی اوقاتو د منع کښې بعض مونخونه جائز دی چی هغی ته سببی مونخونه وائی لکه : تحیة المسجد (مسجد ته دراتللو په وخت کښې دوه رکعته کول)

د جنازی مونخ ، صلاة الکسوف (نمر د تندر نیولو مونخ) ، دوه رکعته د طواف نه پس کول ، او د اودس نه روستو دوه رکعته کول ، د استخاری مونخ او ددی نه علاوه دغه رنگه هغه فرض مونخونه چه فوت شوی وی دوجی ددی وینا د نبی کریم ﷺ نه «مَنْ نَسِيَ صَلَاةً أَوْ نَامَ عَنْهَا فَكَفَّارُهَا أَنْ يُصَلِّيَهَا إِذَا ذَكَرَهَا» متفق علیه.

ترجمه : د چانه چی مونخ هیر شی او یا د مونخ نه اوده پاتی شی ، نو کفاره ئی داده چی اداء دی ئی کړی کله چی ورته رایاد شی ، او دغه رنگه قضاء دسهر سنتو لکه څنکه چی د ماسپخین قضاء شوی سنت د مازیگر نه روستو جائز دی.

والحمد لله الذي بنعمته تتم الصالحات.

فهرست د پکوالی مسائل

۳	پکوالی او پلیتی
۴	د گندگی قسمونه
۵	د گندگی بعض حکمونه
۶	قضائی حاجت
۸	اودس
۹	د اودس طریقہ
۱۱	موزو باندی مسحه
۱۳	اودس ماتونکی خیزونه
۱۳	د غسل طریقہ
۱۴	غسل واجبونکی خیزونه
۱۷	تیمم او تیمم طریقہ
۱۷	حیض او نفاس
۱۹	د لمونخ احکام
۲۱	د مونخ کولو فضیلت
۲۲	د مونخ متعلق ضروری خبری

۴۵	د مونخ وختونه
۴۵	هغه ځایونه چه مونخ پکنبی نه کیږی
۴۶	د مونخ طریقه
۳۵	د مونخ نه پس اذکار
۳۷	د مسبوق د مونخ طریقه
۳۸	د مونخ فاسد کونکی کارونه
۳۹	د مونخ واجبات
۴۹	د مونخ ارکان
۴۰	په مونخ کنبی هیږه
۴۱	د سنتو بیان
۴۳	د وتر مونخ بیان
۴۵	د سحر سنت دوه رکعات
۴۶	د چاشت مونخ
۴۷	هغه وختونه چه مونخ پکنبی منع دی
۴۹	فهرست عناوین